

VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB

Ferencz Győző: MINT A TUDAT REJTETT BARLANGJÁRATAI

Mint a tudat rejtett barlangjáratai,
A régi lakások homályba vesző alaprajza.

A hajópadlós cselédszobába,
Ahonnan hajnalonta elindult az óbudai
Gázgyárba a gyámoltalan legkisebb
Agglegény testvér, beette magát
Az olcsó szivar áporodott szaga,
Az éjjeliszekrényen gyufáskatulya
És gyanús gyógyszeresüvegek.

Az estére gőzpárás, reggelre jéghideg
Konyhában odakint
A gáz fölött száradt a férfiing.
Nyers szemeskávét pörköltödött
Vaslapon, az örök baracklekvárhoz
Vaj helyett főzőmargarin.

Estéknként a hosszú ablaktalan ebédlőben
Egy távoli, valószerűtlen
Világból itt rekedt alakok
Egymást lármásan túllícitálva
Fogták el a pagát ultimót.

Nyíltak még beljebb további szobák,
Az egyiknek félköríves erkélye volt,
Ott őrizte bezárkózva titkos gyászát
Két jólszituált gyermektelen öreg.

Beljebb, a lakás végében a családi
Festőművész, az istenfélő vénlány,
Az egyik ikerhűg, az a ripők,
Festette háromkirályos képeslapjait,
Lámpaernyőit körbetáncolták
Az esetlen mozgású akvarell angyalok.

Egy este, talán tarokk lett volna,
Becsöngetett a sógoruk, gyalog jött haza
Az orosz frontról az első háborúból,
Most meg gyalog ment fel a másodikra,
És amikor nagyanyám ajtót nyitott,
Bedőlt az előszobába holtan.

Ott megy el az 59-es villamos Farkasrétre,
De nem léphetem át a küszöböt én se,
Nem léphetem át már soha többé.
A régi lakás, Királyhágó utca 5/b.

A ROVATOT SZERKESZTI: KIRSCHNER PÉTER

LESZ NEKEM EGY SZIGETEM!

Csontó Sándor

Sokan álmodoznak erről gyerekkorukban, és felnőttként sem adják fel a reményt, hogy egyszer megvalósulhat ez a csodálatos tervük. A Margit-sziget, Budapest lelke, tündérkertje, a Duna gyöngye. Enyém, tiéd, övé. Mindenkié. Voltak és vannak, akik magukénak érezték és hatalmukat, tehetségüket, erejüket arra fordították, hogy szépüljön és gyarapodjon. Hosszan sorolhatnánk királyokon és felekezeteken át, József nádortól Tost Károlyig,

Ybl Miklóstól Zsigmondy Vilmosig a neveket. A boldog kevesek otthonuknak is mondhatták hosszabb-rövidebb ideig: József főherceg, Arany János, Krúdy Gyula, Szép Ernő, Bródy Sándor, Molnár Ferenc, Manno Miltiadesz. Ez a földdarab nincsen száz hektár – vajon hány embernek van ma ekkora, vagy nagyobb birtoka az országban? Többeknek, mint gondolnánk.

Nemrégiben a fenti jeles alakok mellé sorakozott fel Jaksics György budapesti születésű, de negyven év óta ceglédberceli lakos, faiskola-tulajdonos és szenvedélyes gyűjtő. Magánkiadásban jelentette meg az Üdvözlét Szent Margit szigetéről című lebilincselő és káprázatos albumát, nagyrészt saját relikviáiból. Ahogy az előszóban olvassuk, időnként össze kell rakni ezt a természeti csodát, hogy a látszólag lényegtelen, de fontos részletek és epizódok ne hulljanak ki a történetírás rostáján. Miután Jaksicsnak a helyi Tsz-ből mennie kellett, kertészként öt évet húzott le „büntetésből” a Margitszigeten, s cserébe egy életre szóló szerelmet kapott. A sors akarta így. Bár visszatért a Ceglédi Gyümölcskutató Intézetbe főkertésznek, majd később magánzó lett, rajongása szíve hölgyéért azóta sem csökkent. Negyedszázada minden, a szigettel kapcsolatos dolgot, eseményt és személyt gyűjtött, összegereblyézett több mint száz könyvet, ezernél több képeslapot, számtalan értékes holmit. „A Margitsziget nagyon nagy téma, egy mozaik, amit megpróbálok összerakni, de félek, hogy meghaladja a képességeimet” – nyilatkozta korábban. Néhány év szellemi és anyagi ráfordításának köszönhetően összeállt a mű, amiért a szimpla köszöneteknél több illetné a szerzőt. Kitérte előttünk a nagyszekrényt, és mindenkiel megosztotta szerelmének szebbnél szebb ékszezeit, féltett titkait és ritka gőnceit. Vajon melyik férfi képes erre? Ez a vaskos könyv nyomon követi a terület történiáját a kezdetektől, összefoglalja természeti és kulturális értékeit, amelyekből bőven van, hiszen a sziget egyszerre pihenő- és gyógycentrum, sportközpont, idegenforgalmi célpont, műemlék és arborétum is. Fejezetekre bontva, idevonatkozó

idézetekkel fűszerezi a szigeten felhalmozott kincseket, a patinás szállodákat és árnyas vendéglátóhelyeket, bemutatja a vizes sportokat, a lovaspólót, a teniszt. Páratlan értékű és mennyiségű képanyag színesíti a kötetet: 250 képeslap, fotók, belépőjegyek, plakátok, térképek, menükártyák, cédulák, prospektus, plakett, grafika és bélyegek. Olyan sokoldalú tartalommal, információval gazdagodunk, s nem is csak a szigetről, amiről eddig nem volt tudomásunk. Ajándékba kaptunk mindannyian Jaksics úrtól egy csemetét – amit jó ölbe venni –, és amiben kivétel nélkül gyönyörködhetünk, még száz és annál sokkal több esztendeig. Ha vigyázunk rá, és a természet is úgy akarja. Az albumot képjegyzék, névmutató és irodalomjegyzék teszi teljessé.

Üdvözlét Szent Margit szigetről Magánkiadás 2014. Albumalak, fűzött egészsvázon-kötés, rajzos papírborítóval 352 o. Info: jaksicsfaiskola@t-online.hu

A TERVEZŐASZTALTÓL A HIRDETŐOSZLOPIG

Válogatás Gunda Antal grafikusművész hagyatékából
Magyar Nemzeti Galéria, C épület, 2015. szeptember 27-ig

Hogyan zajlott az illusztrátorok és plakátművészek diplomavégzése 1952-ben? Milyen feladatokat kapott a grafikus iskolai elvégzése után az 1950-1960-as években? Milyen művészi utak vezettek az 1960-as évek filmplakátjainhoz, amelyek a magyar plakátművészet kiemelkedő alkotásainak számítanak? Mi a különbség a kézzel rajzolt terv és a nyomdai úton kivitelezett plakát és prospektus között? Ilyen és ezekhez hasonló kérdésekre ad választ a grafikai kabinet következő kiállítása.

Gunda Antal (1929–2013) jellegzetes, a korszak hangulatát tükröző nívós plakátjai és egyéb alkalmazott grafikai munkái jól példázzák az 1950–1970-es évekbeli magyar tervezőgrafika színvonalát. A most gyűjteményünkbe került művek és a nálunk őrzött más Gunda Antal-munkák jól láthatóan kirajzolják a korszak reklámgrafikájának stílárís változásait a festői realizmustól a síkszerű, elvontabb ábrázoláson át a fotómontázsig, majd a tárgyilagosságra épülő grafikai jelrendszerig. ●

KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ

MÁTYÁS-TEPLOM. A BUDAVÁRI NAGYBOLDOGASSZONY- TEPLOM ÉVSZÁZADAI (1246–2013)

Kiállítási katalógus

Budapesti Történelmi Múzeum,
Budavári Nagyboldogasszony-templom

A Mátyás-templom különleges, kiemelt szerepet töltött be az eltelt évszázadok során a magyar történelemben. A kötet először vállalkozik arra, hogy részletesen leírja a templom több évszázados történetét, az ehhez kapcsolódó tárgyakat, a számos átépítés – köztük a Schulek-féle 19. század végi – dokumentumait és a legutóbbi felújítás eredményeit.

Ára: 7200 Ft

Megvásárolható a Budapesti Történelmi Múzeum és a Mátyás-templom üzletében.

SÜMEGI GYÖRGY: 1956 PLAKÁTJAI

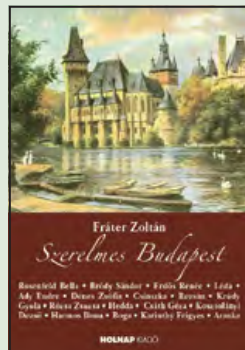
Corvina Kiadó

„Ávósnaq nincs irgalom! Menjenek az oroszok a Kárpátokon túlra!” Ilyen és ehhez hasonló feliratok jelentek meg 1956 lázas napjaiban a pesti utcákon – plakátokon és röplapokon, követelve a magyar függetlenséget, a megszálló szovjet csapatok kivonulását. A forradalom mindennapjaihoz szervesen hozzátartoztak az ilyen utcai falragaszok, gúnyrajzok, kézi készítésű plakátok. Ezek sokszor művészi színvonalon készültek, ma azonban szinte teljesen ismeretlenek, ugyanúgy, ahogy a forradalom bukása után 1956-tal foglalkozó, természetszerűleg külföldön készült munkák is.

Ára: 4990 Ft

FRÁTER ZOLTÁN: SZERELMES BUDAPEST. IRODALMI HÁROMSZÖGEK

Holnap Kiadó

Ebben a kötetben többek között Bródy Sándor, Ady Endre, Krúdy Gyula, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes a szerelmi történetek érintettjei, szereplői, ők beszélnek hiteles dokumentumok alapján. Fráter Zoltán az eredeti levelezések, naplófeljegyzések, vallomások nyomán izgalmas olvasmányt állított össze, párbeszélgetésekké alakítva hét legendás háromszögtörténetet.

Ára: 2700 Ft